

İNSANOĞLU KENDİ SONUNU MU HAZIRLIYOR ?

O.Levent ÜNAL

Anadolu Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü
Sinema-Televizyon
Yüksek Lisans Programı Öğrencisi

Astronotlar, dünyanın uzaydan görünümünü "olağanüstü" ve "büyüleyici" olarak tanımlarlar. Gerçekten de dünyamız, nereden bakılırsa bakılsın sonsuz güzellikleri ve cazibesi olan bir gezegendir. Ancak bu "olağanüstü" ve "büyüleyici" gezegen, günümüzde büyük ve sonu olmayan bir tehlike ile karşı karşıyadır: Çevre Kirliliği...

Sanayileşme olgusu, insan ve toplum hayatının hemen her noktasını etkilemekle kalmamış, aynı zamanda insanlığı bu büyük tehlike ile karşılaştırmıştır. Sanayileşme süreci yanında, insanların sınırlı coğrafik alanlarda yaşamak zorunda olmaları ve günümüz toplumlarının birer "tüketici" topluluğu haline dönüşmeleri, bundan ötürü de mal ve hizmetlerin önlenemez ve çılgınca bir şekilde tüketilmeleri çevre kirliliği sorununu hızla gündeme getirmiştir.

İnsanoğlunun her türlü etkinlikleri sonucu, havada suda ve toprakta meydana gelen olumsuz gelişmeler, ekolojik dengenin bozulmasına yol açmaktadır. Günümüzde çevresinin biraz farkında olan her insan tehlikenin boyutlarını algılayabilir duruma gelmiştir. Fabrika ve apartman bacalarının, çirkin görünümlerinin yanında çıkardığı zehirli gazlar, hemen her yanımızdan gelen düzensiz ve sinir bozucu sesler, yollardan akan pis sular ve onların kokuları, çevremize baktığımızda ilk bakışta göze çarpanlardır.

Artık sorun çevreyi hangi etkinliklerin kirliliğinin saptanması değil, bu etkinliklerin biran önce "çevreye zararsız" hale getirilebilmesidir. Çünkü öyle ki insanoğlunun hemen her etkinliği -diğerlerini bir yana bırakırsak- çevre üzerinde olumsuz gelişmelere yol açmaktadır. Bu etkinliklerin tümünden vazgeçilmesi düşünülemeyeceğine göre çözüm, bunların en azından çevreye olan zararlarının azaltılması ve sonuçta yok edilmesidir.

Batıyla hemen her alanda yarış içinde olmayı amaç edinen ve onların "uygarlık" düzeylerine ulaşmak isteyen Türkiye, özellikle bu alanda "geri kalmamış"(!), çevre kirliliği hızlı ve yaygın biçimde artış göstermiştir.

Kimyasal atıklar, kent atıkları, motorlu araç ve binarlardan çıkan zehirli gazlar ve gürültü, alt yapıdan yoksun, hızlı ve sağlıksız bir kentleşme yaşayan ülkemizde, tehlikenin boyutlarını oldukça genişletmektedir.

Çevre kirliliği sorunu, aslında tek tek ülkelerin çözümlenebileceği bir sorun olmaktan çıkmıştır, ve "uluslararası bir sorun" hatta "tüm insanlığın sorunu" niteliğini kazanmıştır. Bu sorunun kesin çözümü de ancak uluslararası çabalar sonucu olacaktır.

Ülkemizin gelişmekte olan bir ülke konumunda bulunduğu göz önüne alınırsa, tehlikenin, sanılandan da büyük olduğu görülür. Ülkemiz, coğrafi konumu, stratejik önemi ile tarihsel ve kültürel mirası nedeniyle, özellikle son yıllarda gözle görülür bir ilgi merkezi durumuna gelmiştir. Turizm gelirlerinin ekonomiye kat-

kısı yadsınamayacak ölçülere varmıştır. Bunun yanında turizm olgusunun Türkiye'nin kalkınması ve gelişmesini tamamlayabilmesi için gerekli potansiyeli içinde barındırdığı söylenmektedir konunun uzmanlarınca. Bütün bunlar göz önüne alındığında, çevre kirliliğinin Türkiye için ne kadar kötü sonuçlar doğurabileceğini kestirebilmek zor olmamaktadır. Milli gelir içindeki payı gittikçe artan "Turizm" sektörü Türkiye için hayati önem taşımaktadır ve Türkiye eğer kalkınmak ve gelişmek yolunda önemli adımlar atabilmek istiyorsa, ivedi olarak bu tehlikeye karşı harekete geçmelidir.

Varolduğundan bu yana, yaşam savaşı veren ve hemen her koşulda ayakta kalmayı başarabilen insanoğlu, kendisini çevresinden ayırmıştırdığı gün, yeniden yaşam savaşı vermek zorunda kalacaktır. Her zaman "çevresine ayak uydurabilmek yeteneği" ile övünen insanoğlu, bu gidişle yakın bir gelecekte, "uyulacak bir çevre" bulamamak tehlikesi ile karşı karşıya kalacaktır. Henüz zaman varken Çevre Kirliliği sorunu üzerine ciddiyle eğilmelidir.

Çevre kirliliği sorunu, aslında tek tek ülkelerin çözümlenebileceği bir sorun olmaktan çıkmıştır, ve "uluslararası bir sorun" hatta "tüm insanlığın sorunu" niteliğini kazanmıştır. Bu sorunun kesin çözümü de ancak uluslararası çabalar sonucu olacaktır. Ancak yine de tek tek ülkelere de düşen sorumluluklar vardır. Kimi ülkelerde bu konu için bakanlık düzeyinde kurumlaşmaya gidilmektedir. Türkiye'de de "Çevre Sorunları Bakanlığı" kurulması artık zorunlu hale gelmiştir, çünkü konunun boyutları "genel müdürlük" sınırlarını aşmıştır.

Çevre kirliliğinin günümüzde ulaştığı boyut karşısında dehşete düşmemek olanaksızdır. Kendisinden ve çevresinden sorumlu olan her birey konu üzerinde düşünmeli ve "kendi sınırlılıkları" içinde de olsa çözüme katkıda bulunmalıdır.

Çevre Kirliliği sorununa karşı "bireysel" katkılar, sanıldığından da büyük ve yararlı olabilir. Her şeyden önce bu, aslında bir "bilinç" sorunudur. Yaşam serüvenine başladığımız andan itibaren aile, okul ve iş çevremizde "çevrenin insanoğlu için önemi" konusunda eğitilirse soruna bireysel katkımız en yüksek noktaya ulaşır. Çevrenin insanoğlu için yaşamsal önemini kavrayabilen bireyler, günlük yaşamın gerektirdiği faaliyetlerinde bu durumu göz önüne alarak hareket edebilirler.

Şurası kesindir ki, insan ancak çevresiyle bir bütündür. Bu bütünlüğü bozacak her türlü girişim, aslında insanoğlunun "kendi sonuna" yönelik olacaktır.

Varolduğundan bu yana, yaşam savaşı veren ve hemen her koşulda ayakta kalmayı başarabilen insanoğlu, kendisini çevresinden ayırmıştırdığı gün, yeniden yaşam savaşı vermek zorunda kalacaktır. Her zaman "çevresine ayak uydurabilmek yeteneği" ile övünen insanoğlu, bu gidişle yakın bir gelecekte, "uyulacak bir çevre" bulamamak tehlikesi ile karşı karşıya kalacaktır. Henüz zaman varken Çevre Kirliliği sorunu üzerine ciddiyle eğilmelidir.